

sige, at man vil være i Stand til at afgøre i hvert enkelt Tilfælde og paa en for Samfundet hensigtsmæssig Maade, hvilken Avance der er berettiget. Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde herom i Fjor; jeg gjorde det da saa skarpt som muligt ved at betone, at eet er, hvad der er muligt for et Samfund — om end vanskeligt, saa dog muligt — naar Markedet er lukket, medens det samme vil være umuligt med et aabent Marked, naar Priskonjunkturer, Erhvervs- og Indkøbsforhold veksler fra Dag til Dag, Produktionen sker snart paa eet Omkostningsniveau, snart paa et andet, Raamaterialerne faas snart til den ene Pris, snart til den anden. Transportforhold veksler, heldig Leje eller uheldig Leje af et Skib kan komme til at medføre, at Varens Pris bliver ganske forskellig. Under disse Forhold vil det være ugorligt at sige, hvad der er berettiget Avance og hvad ikke. Hvis man vil sige, at en Avance kun maa være noget over, hvad Produktions- eller Fremskaffelsesomkostningerne har været, vil man undertiden komme til at give den vedkommende for lidt, undertiden alt for meget. Der er overhovedet intet fast Forhold her, fordi selve Grundlaget, Varen og dens Fremstillingspris, paavirkes af saa skiftende Omstændigheder, at der neppe er to Købmænd ved Siden af hinanden, som har den samme Vare paa samme Maade og paa samme Vilkaar. Hvis man vilde behandle disse Købmænd isoleret hver for sig og sige, at de skulde have den samme Avance, hvordan vilde det saa gaa dem? Ja, den ene vilde maaske slet ikke kunne komme af med sin Vare, medens den anden kunde det, fordi den sidste vilde have samme Avance ved en lav Pris som den første ved en høj Pris. Vejen er efter min Mening ganske ufremkommelig.

Men dernæst er der efter min Mening heller ikke nogen Samfundsinteresse i Behandlingen af den enkelte Butik. De enkelte Butikkers Vilkaar er jo saa forskellige. Hvilken Interesse har Samfundet i at bekæmpe, at Hof-Vinhandleren og Hof-Urtekræmmeren i den fornemme Bredgade tager højere Priser for sine Varer end den lille Urtekræmmer i en almindelig Forstadsgade? Hof-Urtekræmmeren har jo sit særlige Klientel, sin særlige Kundekreds, som vil have sine Varer serveret paa en bestemt fornem Maade, vil være vis paa altid at faa de mest udsøgte Varer, blive betjent af det mest udsøgte Personale i de mest udsøgte Lokaler med den mest udsøgte Opstilling — hvilken Interesse har Sam-

fundet i at skride ind, fordi denne Mands Fortjeneste summer sig særlig højt op paa Grund af denne særlige Kundekreds og paa Grund af, at hans Avance er højere, end den er andre Steder? Ingen som helst Interesse har Samfundet heri, tværtimod, Samfundet har virkelig Interesse i, at de, som har Rigdom, kommer af med noget af den under deres Indkøb, saa at den paa den Maade kan brede sig videre ud over Samfundet. Og heller ikke har Samfundet den fjerneste Interesse i, om Detailhandleren i Adelgade og Detailhandleren i Istedgade tager samme Priser for deres Varer. Hvilken Pris den enkelte vil tage for sine Varer, afhænger af det købmæssige Princip, han i øvrigt har, og saa maa man virkelig overlade til Familiernes og Husholdningernes selv at finde ud af, hvor de kan faa Varerne billigst. Der findes nemlig Steder, hvor Varerne er billigere. Samtidig med at der i en By findes Udstillingslokaler af stor Fornemhed og kostbare Butikker, findes der i Baggaarde Kolonialagre, hvor man altid kan faa Varerne noget billigere. Man maa maaske saa gaa lidt længere, ikke nøjes med at gaa til det Hjørne, hvor man bor, men gaa noget længere hen — undertiden kan man nøjes med at telefonere. Saa faar man Varerne til en billigere Pris.

Spørgsmaalet om Udligning her er uden nogen som helst samfundsmæssig Interesse. Men saaledes som Lovforslagets § 2 er affattet, vil den i Virkeligheden være tjenlig til, at en Husmoder kan komme og klage til det Raad, der foreslaas nedsat, over, at hun i een Butik har betalt 10 Ø. mere for det og det Kvantum af en bestemt Vare, end hun kunde faa det for i en anden Butik. Dette kan Samfundet ikke beskæftige sig med, saa drukner det i Spørgsmaal af ganske underordnet eller af slet ingen Betydning. Nej, det, som Samfundet har Interesse i, er en Sag af ganske anden Art, nemlig Spørgsmaalet om, hvorvidt der sker Sammenslutninger, som hæver Prisniveauet for en hel Gruppe af Varer, der har Betydning for hele Befolkningen, og hvorvidt der gennem en saadan Virksomhed skabes en Kapitalmagt for enkelte, som derigennem kan komme til at beherske Banker o. s. v. og til sidst blive lige saa mægtige eller maaske til visse Tider mægtigere end Staten selv, saaledes at de kan tvinge Staten til at handle efter deres Ønsker. Og tillige er det af almindelig Interesse, at der ikke foretages saadanne direkte Handlinger, som falder ind under Vareaager — paa samme Maade som vi i